

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletamo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potencialne za trajnostni razvoj v okviru EU.

*Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.*

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

OSMI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 39. nadaljevanje

5. 4. 2018

39. Gibanje Sarvodaya na Šrilanki – prebujenje vseh, od posameznika do naroda

Po daljši obravnavi vloge narave in skupnosti na poti integralnega zelenega razvoja¹ smo v osmem tednu začeli z obravnavo "vzhodnega", na kulturi in ozaveščenosti oz. duhovnosti temelječega pristopa. 38. nadaljevanje povzema opredelitev tega pristopa v konceptualnem okviru integralnih svetov in ga povezuje z NAČELI za trajnostno soočanje z globalnimi in lokalnimi izzivi.

V tokratnem prispevku bomo spoznali Gibanje Sarvodaya Shramadana² (kratko: Sarvodaya), ki predstavlja eno od najbolj neverjetnih razvojnih pobud na svetu. Zamislil si jo je - in jo leta 1958 tudi ustanovil – dr. A.T. Ariyaratne, ki ga pogosto imenujejo »Gandhi Šrilanke«. In res je v vizijo, filozofijo in program Sarvodaye vtkal

¹ Pregledni prispevek v dvojnem nadaljevanju na začetku tedna.

² Spletna stran gibanja: <http://www.sarvodaya.org/>. Priporočamo tudi kratka video filma: <http://www.youtube.com/watch?v=CKkXqjFXEJI> (splošno) in <http://www.youtube.com/watch?v=zNGtmHvZXws> (o ekonomiji Sarvodaye).

gandhijske ideale, skupaj z budistično duhovnostjo in ekumenizmom. Sarvodaya danes vodita dr. A.T. Ariyaratne in njegov sin dr. Vinya Ariyaratne.³

Sarvodaya predstavlja eno od pojavnih oblik budističnega preporoda, družbeno angažiranega budizma, pa tudi primer razvojnega podjetja (po Lessemu in Schiefferju), ki se so-razvija s svojimi številnimi deležniki. Lahko jo označimo tudi za gibanje samoupravljanja na Šrilanki, ki zagotavlja celovite programe razvoja in reševanja konfliktov v vaseh.

Začetna naloga Sarvodaye je bila izboljšanje položaja v zaostalih podeželskih regijah Šrilanke: leta 1958 je dr. A.T. Ariyaratne peljal štirideset srednješolcev in dvanajst učiteljev iz budističnega kolidža Nalanda College Colombo na "izobraževalni eksperiment" v oddaljeno vas Kathaluwa in jo vaščanom pomagal obnoviti. Po uspehu tega prvega dvotedenskega tabora so številni prostovoljci med vikendi in v času počitnic organizirali *shramadana* tabore v revnejših podeželskih predelih. Med leti 1958 in 1966 je sodelovalo več kot 300.000 prostovoljcev. Cilj je bil vedno učiti revnejše podeželske prebivalce, kako se osvoboditi s skupnim delom na projektih v korist skupnosti. Leta 1967 je Ariyaratne razvil Razvojno shemo stotih vasi, tako da je Sarvodaya izbrala 100 vasi iz različnih regij Šrilanke in v njih organizirala *shramadana* in *gramadaya* (prebujanje vasi in razvoj vasi). V tem projektu je Sarvodaya razvila in preizkusila razvojne tehnike na lokalni ravni, ki jih je v naslednjih letih razširila na tisoče drugih vasi.

Program Sarvodaya se začne s povabilom iz vasi na razpravo o tem, kaj vas potrebuje in kako je to mogoče zagotoviti. Osebe Sarvodaye nato pomaga vaščanom organizirati tabore, v okviru katerih s skupnim delom zgradijo na primer ceste, vodovod in zadovoljijo še druge nujne potrebe. Postopno nadaljujejo z oblikovanjem vaškega sveta, izgradnjo šole in klinike, vzpostavljanjem družinskih programov, ustvarjanjem gospodarskih priložnosti, tako da bo vaško gospodarstvo postalo samozadostno, odprlo vaško banko in ponudilo pomoč drugim vasem.

Slika: Vaščani si s skupnim delom, ob pomoči Sarvodaye, izboljšujejo pogoje za življenje

Sarvodaya je oblikovala seznam desetih osnovnih človeških potreb, kot je razviden iz perspektive gandhijskih in budističnih vrednot. Ta seznam določa merila in cilje za trajnostni razvoj (torej osredotočenje razvojnega dela Sarvodaye) in vključuje: čisto in lepo okolje, čisto pitno vodo, ustrezno oskrbo z oblačili, ustrezno in uravnoteženo prehrano, preprosto nastanitev, osnovno zdravstveno varstvo, osnovne komunikacijske zmogljivosti, minimalno oskrbo z energijo, celostno vzgojo in izobraževanje ter kulturne in duhovne potrebe.

Sarvodaya gibanje vključuje tudi petstopenjski model napredovanja vasi in spodbujanje samoupravljanja vasi - Gram Swaraj (osvoboditev vasi) z ustvarjanjem gospodarskih in socialnih programov na lokalni ravni⁴:

- I) Aktivnosti ozaveščanja
- II) Razvoj skupnosti

³ V veliki meri smo predstavitev Sarvodaye v 39. in 40. nadaljevanju povzeli po knjigi ***Integral Development*** avtorjev Lessema in Schiefferja (<http://www.trans-4-m.com/transformation-innovation-book-series/integral-development/>), del pa iz objav na spletni strani gibanja (<http://www.sarvodaya.org/>), iz predstavitev, ki jih je imel dr. Vinya Ariyaratne, sovoedeči gibanja, na konferenci o integralnem zelenem gospodarstvu septembra 2013 v Sloveniji in iz osebne komunikacije z dr. Anjo Zalta v letu 2012.

⁴ Več o tem modelu na <http://www.sarvodaya.org/sarvodaya-shramadana-societies>.

III) Institucionalna krepitev in razvoj

IV) Krepitev gospodarskega razvoja

V) Vzpostavitev trajnostnega razvojnega procesa in *Gramaswaraj* (vaškega samoupravljanja)

Že leta 2006 so bili osebje in programi Sarvodaye aktivni v približno 15.000 (od 38.000) vasi na Šrilanki. Organizacija je takrat ocenila, da je bilo 11 milijonov državljanov upravičencev enega ali več njenih programov. Bila je tudi največja avtohtona organizacija, ki se je ukvarjala z obnovo po cunamiju, ki ga je povzročil potres v Indijskem oceanu leta 2004. Leta 2012 je osebje Sarvodaye štelo 1.800 ljudi.

60 let obstoja in razvoja gibanja Sarvodaya ni mogoče razumeti, ne da bi se poglobili v njegove duhovne temelje. V različnih fazah razvoja tega gibanja so v programih pomagali številni budistični menihi, ki so v tem delu za družbo (ponovno) našli svoje poslanstvo. Sarvodaya tudi sponzorira javne meditacije, v katerih desetine in včasih stotine tisočev budistov, hindujcev, muslimanov in kristjanov meditira za medsebojno blaginjo.

Leta 1958 se je Sarvodaya pričela tudi kot laično budistično gibanje, ki ima v središču vero v človeški potencial za duhovne dosežke. Vendar je Sarvodaya šla dlje od drugih preroditvenih skupin s trditvijo, da budistična osvoboditev vključuje ne samo posameznike, ampak tudi družbo. Zato je gibanje Sarvodaya Shramadana na Šri Lanki mogoče opisati tudi kot poskus udejanjanja učenja Bude na področju družbenega razvoja, blaginje in preobrazbe. Cilj poti za Sarvodayo je izražen z njenim imenom, ki pomeni "prebujenje vseh" ali "dvig vseh". Predstavlja dvojno osvoboditev, ker gre za prebujanje posameznika in družbe: *Boj za zunanjo osvoboditev je boj za notranjo osvoboditev od pohlepa, sovraštva in nevednosti hkrati.*

*Prebujenje simbolizirata lotusov cvet in sonce
(narava in duhovnost):*

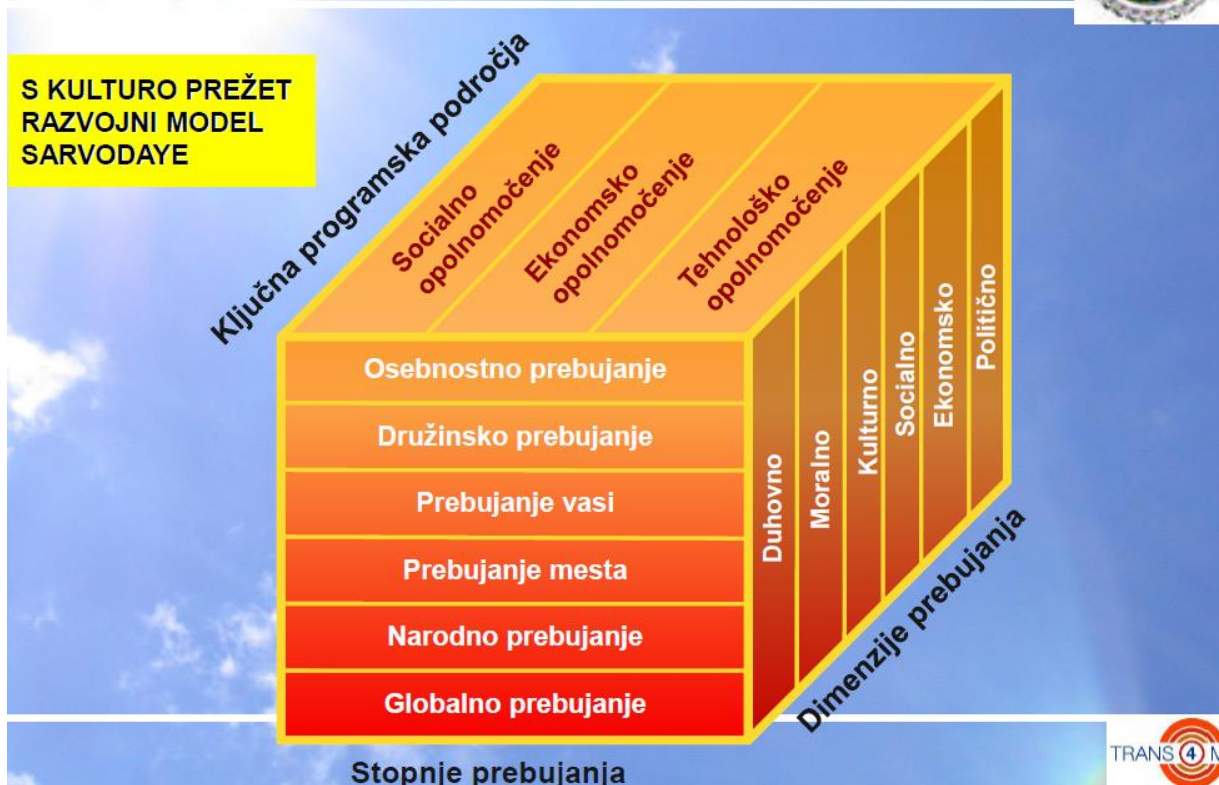
V procesu dvojnega prebujanja (s šestimi stopnjami: prebujanjem osebnosti, družinskim prebujanjem, prebujanjem vasi / skupnosti, urbanim prebujanjem, nacionalnim prebujanjem in svetovnim prebujanjem) je treba izpeljati reformo socialnih, političnih in gospodarskih elementov družbe v povezavi s ponovno uveljavitvijo njenih moralnih, kulturnih in duhovnih elementov (spodnja slika).

SARVODAYA na ŠRILANKI

Razvojna podjetniška pobuda kot motor za razvojno, na kulturi temelječe gospodarstvo

S KULTURO PREŽET
RAZVOJNI MODEL
SARVODAYE

V Evropi in še posebej v Sloveniji se v razpravah o trajnostnem razvoju običajno ne govori o duhovnosti, velikokrat se ob tej temi občuti nelagodje. Vendar uspešno soočanje z globalnimi in v čedalje večji meri tudi lokalnimi izzivi sedanjega časa ne bo možno, če to razsežnost še naprej izključujemo iz naših strokovnih razprav in iskanj. Globlje razumevanje vloge duhovnosti v razvoju osebnosti, skupnosti in družbe je na primer nujno že pri vzpostavljanju konstruktivnih odnosov z migranti islamske veroizpovedi. Poleg tega Slovenija kot del razvitega sveta in država članica Evropske unije sodeluje tudi v prizadevanjih za trajnostni razvoj v drugih delih sveta. Poznavanje in razumevanje modelov, zgrajenih na duhovnih temeljih, kot sta Sarvodaya in SEKEM, lahko v marsičem prispeva k odgovornemu in perspektivnemu delovanju naše skupnosti v tovrstnih procesih. Zato bomo v jutrišnjem prispevku s to temo še nadaljevali.

Dr. Darja Piciga